

3. Vitruk, V.N. (2008), *Obshchaya teoriya pravovogo polozeniya lichnosti* [General theory of the legal status of the individual], Norma, Moscow, Russia.
4. Devyatova, O.V. (2007), "Decisions of the European Court of Human Rights in the mechanism of criminal procedural regulation", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.09, Udmurtiya state university, Izhevsk, Russia.
5. Krivitskiy, Yu.V. (2009), "Mechanism of legal regulation in the modern theory of law", *Chasopis Kiyivskoho universitetu prava*, no. 4, pp. 74-79.
6. Ozhegov, S.I. (2012), *Tolkovyy slovar russkoho yazyka* [Dictionary of the Russian language], Zertsalo, Moscow, Russia.
7. Otradnova, O.O. (2014), *Problemi vdoskonalennya mekhanizmu tsivilno-pravovoho reguluyannya deliktikh zobov'yazan : monohrafiya* [Problems of improvement of the mechanism of civil and legal regulation of tort liability : monograph], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
8. Rukavishnikova, N.V. (2003), "Method in the system of legal regulation of social relations", *Pravovedenie*, no. 1, pp. 217-223.
9. Skakun, O.F. (2000), *Teoriya gosudarstva i prava : uchebnik* [Theory of state and law : textbook], Konsum, Kharkiv national university of internal affairs, Kharkiv, Ukraine.
10. Shabalin, V.A. (1969), "System analysis of the mechanism of legal regulation", *Sovetskoe gosudarstvo i pravo*, no. 10, pp. 123-127.
11. Shartse, M.G. (1988), *Mekhanizm pravovoho regulirovaniya* [Mechanism of legal regulation], Izd-vo universiteta druzhby narodov, Moscow, Russia.
12. Yarotskiy, V.L. (2010), "Characteristics of the main stages of the mechanism of civil legal regulation", *Pravo Ukrayiny*, no. 12, pp. 18-24.

УДК 347.451.031

ОСНОВНІ ПРАВА СПОЖИВАЧІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Ружицька Є.О., аспірант

*Інститут держави і права імені В.М. Корецького,
вул. Трьохсвятительська, 4, м. Київ, Україна
EvgeniaO.R@mail.ru*

Статтю присвячено дослідженню поняття прав споживачів, а також характеристик їх прав, передбачених відповідним нормативно-правовим актом. У статті детально досліджено права, якими наділяються споживачі в цивільно-правових відносинах.

Ключові слова: споживач, права споживачів, інформація, право на інформацію, товар, якість, безпека продукції, моральна та матеріальна шкода, об'єднання споживачів.

ОСНОВНЫЕ ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВОМ УКРАИНЫ: ПОНЯТИЕ И ХАРАКТЕРИСТИКА

Ружицкая Е.О.

*Інститут государства и права имени В. М. Корецкого, ул. Трёхсвятительская, 4, г. Киев, Украина
EvgeniaO.R@mail.ru*

Статья посвящена исследованию понятия прав потребителей, а также характеристике их прав, которые предусматриваются соответствующим нормативно-правовым актом. В статье подробно исследуются права, которыми владеют потребители в гражданско-правовых отношениях.

Ключевые слова: потребитель, права потребителей, информация, право на информацию, товар, качество, безопасность продукции, моральный и материальный вред, объединение потребителей.

BASIC CONSUMER RIGHTS FOR LAW OF UKRAINE: DEFINITION AND CHARACTERISTICS

Ruzhytska Y.O.

*V.M. Koretsky Institute of state and law of National Academy of Sciences of Ukraine,
str. Troshviatylska, 4, Kyiv, Ukraine
Evgenia.O.R@mail.ru*

This article focuses on investigation of the concept of consumer rights, the characteristics of the relevant rights which provided by regulation. The article examines in detail the rights that are owned by consumers in civil relations. The term “consumer rights” in the legislation does not provide. But many scientists expressed their position on the matter. Summing it, should be noted that the concept of consumer rights should be considered in the subjective and objective sense. In the subjective sense consumer rights is a measure of permissible behavior of consumers as provided by the law, for personal needs in civil relations. If we consider the rights of consumers in the objective sense, it is a system of mandatory guaranteed by the State and provided by regulations legal rules that aim to satisfaction the personal needs of customers at the conclusion of civil contracts. The legislation of Ukraine provides for rights which are given consumers, namely the right to protect their rights by the state; right to good quality products and services; Law on product safety; right of self accessible, accurate and timely product information, its quantity, quality, variety, and its products (artist, vendor); right to compensation for material and moral damage caused as a result of deficiencies product (defect in the product), according to law; the right to apply to the courts and other competent public authorities to protect the violated rights; the right to unite in public organizations of consumers. In Ukraine there are about a hundred consumer associations. Their work is extremely important, as is education and enlightenment of consumers, assist in filing a claim with the court, advise customers in violation of their rights and more. In science, scientists have classified these rights by various criteria. In these article also presents our classification, which divides consumers in two categories. Rights arising from the acquisition of consumers, or if want to buy a product (right to good quality products; the right to security products; the right to receive information about products; unite in public organizations of consumers) and consumer rights arising from violation of their rights (protection of their rights by the state; compensation of material and moral damages; apply to the courts and other competent public authorities).

Key words: consumer, consumer rights, information, right to information, goods, quality, product safety, moral and material harm, association of consumer.

Права споживачів посідають провідне місце в системі прав людини й громадянина. Однак це питання залишається дослідженим не повною мірою. Права споживачів та їх захист досліджували у своїх працях Л.М. Іваненко, О.М. Язвінська, Т.О. Кагал, О.В. Зверева, Б.Л. Хаскельберг, О.Н. Зіменкова, С.Г. Корнілов, Т.Л. Левшина та інші вчені.

Перш ніж характеризувати права, якими наділено споживачів, необхідно дослідити безпосередньо поняття прав споживачів. Поняття «право» визначається в юридичній літературі таким чином: система соціальних загальнообов'язкових норм, дотримання й виконання яких забезпечується державою [1].

О.В. Зайчук та Н.М. Оніщенко зазначають, що право – це значуща цінність для сучасного суспільства, для кожної людини; досить глибоким і складним є його вплив на життя держави, суспільства в цілому, кожного громадянина, тому воно не може мати просте, однобічне пояснення [2].

О.Ф. Скакун вважає, що термін «право» вживають у різних значеннях, проте в усіх випадках він походить від кореня «прав», що означає «правда, справедливість». Однак не в усіх наведених прикладах термін «право» має юридичне значення.

Тому в юридичній літературі останніх років можна зустріти поділ права на загальносоціальне, або безпосередньо-соціальне (постає безпосередньо із соціального життя та не залежить від держави), і спеціально-соціальне, юридичне (є наслідком державної діяльності, втіленням волевиявлення держави).

Юридичне право, у свою чергу, має два значення:

- 1) об'єктивне юридичне право – система діючих у державі правових норм і принципів. Їх встановлено (або визнано) державою як регулятор суспільних відносин, забезпечено нею. Термін «об'єктивне» означає, що вони отримали об'єктивізацію в офіційних державних актах, тому не залежать від індивідуального інтересу (волі) та свідомості суб'єкта права (крім «автора» цих норм). Суб'єкт, вступаючи в громадське життя, уже стикається з «готовими» юридичними нормами, які виникли до нього й незалежно від нього;
- 2) суб'єктивне юридичне право – правові норми та принципи як певні юридично визнані можливості (свободи) суб'єкта права задовольняти власний інтерес (наприклад, можливість задовольнити інтерес особи, яка має пільги щодо податків, полягає в отриманні цих пільг). Термін «суб'єктивне» означає, що наданими можливостями (правами й свободами) суб'єкт на свій розсуд може скористатися або не скористатися, усе залежить від його волі (інтересу) та

свідомості. Суб'єктивне юридичне право є похідним від об'єктивного, виникає на його ґрунті та в його межах [3].

У підручнику В.В. Копейчикова та А.М. Колодія зазначено, що оскільки юридичне право виникає лише з виникненням держави, то закономірності виникнення держави стосуються також виникнення права. Під юридичним правом розуміються задекларовані державою правила поведінки суб'єктів, щоб відображати правду, справедливість, добро тощо [4].

Що стосується поняття «споживач», то воно чітко передбачається в Законі України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ (у редакції Закону України від 02.12.2012 р. № 5463-17), у якому зазначено, що споживач – фізична особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних із підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника [5].

З вищевказаного можна зробити висновок, що поняття прав споживачів слід розглядати в суб'єктивному та об'єктивному розумінні.

Отже, у суб'єктивному розумінні права споживачів – це міра дозволеної поведінки споживачів, передбачена нормами права, для задоволення особистих потреб у цивільно-правових відносинах.

Що стосується об'єктивного розуміння прав споживачів, то воно є системою загальнообов'язкових, гарантованих державою та передбачених нормативно-правовими актами юридичних норм, які спрямовуються на задоволення особистих потреб споживачів під час укладення цивільно-правових договорів.

Права споживачів чітко передбачаються Законом України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ та іншими нормативно-правовими актами.

До загальних прав споживачів слід віднести всі ті права, які передбачено статтею 4 Закону України «Про захист прав споживачів». Розглянемо їх детальніше.

Право на захист своїх прав державою. У статті 42 Конституції України зазначено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю й безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів. Державний захист прав споживачів здійснюють органи виконавчої та судової влади [6].

Право на належну якість продукції та обслуговування. Поняття належної якості товару, роботи або послуги чітко формулюється в статті 1 Закону України «Про захист прав споживачів», у якій зазначено, що це властивість продукції, яка відповідає вимогам, встановленим для цієї категорії продукції в нормативно-правових актах і нормативних документах, та умовам договору зі споживачем. Із цього слідує, що основними ознаками якості вважаються, по-перше, сукупність корисних властивостей продукції, по-друге, здатність продукції задовольняти особисті й виробничі потреби. Найважливішим критерієм якості продукції є її корисність, виражена в ступені придатності, а здатність продукції задовольнити відповідні потреби людей обумовлюється її властивостями, зокрема надійністю, довговічністю, ефективністю, які відповідають нормативним вимогам, плановим приписам і договорам. Третім критерієм якості є відповідність обов'язковим вимогам стандарту до якості товару, якщо стандартом такі вимоги передбачаються. Отже, цей критерій якості застосовується, якщо стандартом передбачено обов'язкові вимоги до якості товару. Під обов'язковими вимогами розуміють насамперед безпеку товару [7, с. 79-80].

Отже, слід зазначити, що покупець має право вимагати від продавця відповідні документи, які підтверджують належну якість товару. Наприклад, якість і безпека живої риби підтверджується ветеринарним свідоцтвом, яке видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, один раз на рік на всю партію вирощених живої риби або інших водних живих ресурсів [8].

Право на безпеку продукції. Згідно зі статтею 14 Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ споживач має право на те, щоб продукція за звичайних умов її використання, зберігання й транспортування була безпечною для його життя, здоров'я, навколишнього природного середовища, а також не завдавала шкоди його майну [5]. Безпечною продукція визнається тоді, коли вона не становить ризику для безпеки життя й здоров'я споживача.

Це питання досліджувала О.П. Письменна, яка зазначала, що одним із засобів забезпечення безпеки товарів є обов'язок виробника в необхідних випадках зазначити в супровідній документації на товар, на етикетці маркування або іншим способом спеціальні правила використання товару, його збереження, транспортування й утилізації, а товаровиробник (продавець) зобов'язаний доводити ці правила до відома споживачів. Право споживача на безпеку продукції забезпечується також системою заходів, спрямованих на запобігання надходженню на ринок товарів, щодо яких встановлено, що вони, незважаючи на дотримання споживачем установлених правил використання, збереження чи транспортування, заподіюють або можуть заподіяти шкоду життю, здоров'ю, майну споживача й навколишньому середовищу. У такому разі контрагент споживача зобов'язаний негайно призупинити виробництво чи реалізацію таких товарів до усунення причин шкоди, а за необхідності вжити заходів із вилучення їх із торгівельної мережі. Якщо причини шкоди усунути неможливо, продавець особисто зобов'язаний вилучити товари з виробництва, інакше зняття їх із виробництва, вилучення з торгівельної мережі буде здійснюватися за розпорядженням відповідного органу виконавчої влади, що здійснює контроль за якістю й безпекою товарів на споживчому ринку [9, с. 74].

М.М. Кузьміна стверджувала, що для забезпечення безпечності харчових продуктів, вироблених в Україні, забороняються такі дії: використання харчових добавок, ароматизаторів і допоміжних матеріалів для переробки, дістичних добавок, які не зареєстровані для використання в Україні; використання допоміжних засобів та матеріалів для виробництва й обігу, які не дозволені для прямого контакту з харчовими продуктами; використання допоміжних засобів і матеріалів для виробництва й обігу, які за своєю природою та складом можуть передавати забруднюючі речовини харчовим продуктам; використання харчових продуктів як інгредієнтів для виробництва, у тому числі сільськогосподарської продукції, якщо вони містять небезпечні фактори на рівнях, що перевищують обов'язкові параметри безпечності [10, с. 161].

Право на необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про її виробника (виконавця, продавця). Під необхідною інформацією розуміється те, що споживачу повинна надаватися інформація в такому обсязі, щоб він зміг чітко зрозуміти властивості продукції, її кількість, правила користування тощо. Інформація має бути доступною для будь-якої категорії споживачів. Інформація про товар повинна викладатися в такій формі, щоб покупець зміг дізнатися все необхідне для подальшого використання товару. Достовірність інформації передбачає властивість інформації бути правильно сприйнятою, а також правдивість даних про інформацію. Під своєчасною інформацією розуміється, що відомості про товар повинні надаватися споживачам одразу ж за їх вимогою.

Законодавством України передбачається, що інформація про продукцію має містити такі дані:

- назву товару, найменування або відтворення знака для товарів і послуг, за якими вони реалізуються;
- найменування нормативних документів, вимогам яких повинна відповідати вітчизняна продукція;
- дані про основні властивості продукції, а щодо продуктів харчування – про склад (зокрема, перелік використаної в процесі їх виготовлення сировини, у тому числі харчових добавок), номінальну кількість (масу, об'єм тощо), харчову й енергетичну цінність, умови використання та застереження щодо вживання їх окремими категоріями споживачів, а також іншу інформацію, що поширюється на конкретний продукт;
- відомості про вміст шкідливих для здоров'я речовин, які встановлено нормативно-правовими актами, та застереження щодо застосування окремої продукції, якщо такі застереження встановлено нормативно-правовими актами;
- позначку про наявність або відсутність у складі продуктів харчування генетично модифікованих компонентів;
- дані про ціну, умови й правила придбання продукції;
- дату виготовлення;
- відомості про умови зберігання;
- гарантійні зобов'язання виробника;

- правила й умови ефективного та безпечного використання продукції;
- строк придатності товару, відомості про необхідні дії споживача після його закінчення, а також про можливі наслідки в разі невиконання цих дій;
- найменування й місцезнаходження виробника (виконавця, продавця) та підприємства, яке здійснює його функції щодо прийняття претензій від споживача, а також проводить ремонт і технічне обслуговування [5].

Право на відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої внаслідок недоліків продукції (дефекту в продукції), відповідно до закону. У законодавстві України під моральною шкодою слід розуміти втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями чи бездіяльністю осіб. Під майновою шкодою слід розуміти знищення або пошкодження майна особи.

У статті 1209 Цивільного кодексу України зазначено, що продавець, виготовлювач товару, виконавець робіт (послуг) зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товарів, робіт (послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них [11]. Однак існують випадки, коли виробник або продавець звільняється від відшкодування шкоди, якщо доведе, що шкоду завдано з вини самого споживача внаслідок порушення ним встановлених правил використання, зберігання чи транспортування продукції або дефект у продукції виник унаслідок дії непереборної сили.

Право на звернення до суду та інших уповноважених органів державної влади за захистом порушених прав. У статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ зазначено, що захист прав споживачів, передбачених законодавством, здійснюється судом. Варто зауважити, що споживачі в разі подання позовної заяви до суду звільняються від сплати державного мита.

Право на об'єднання в громадські організації споживачів. Згідно зі статтею 24 Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ (у редакції Закону України від 02.12.2012 р. № 5463-17) з метою захисту своїх законних прав та інтересів споживачі мають право об'єднуватися в громадські організації споживачів (об'єднання споживачів). Об'єднання споживачів є громадськими організаціями, що проводять свою діяльність відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р. № 4572-VI [5].

Це право підтверджується статтею 42 Конституції України, де зазначено, що держава сприяє діяльності громадських організацій споживачів [6].

В Україні діє близько ста громадських об'єднань споживачів. Їхня діяльність є надзвичайно важливою, оскільки полягає в навчанні та просвітленні споживачів, наданні допомоги в поданні позову до суду, консультуванні споживачів у разі порушення їхніх прав тощо.

Таким чином, ми можемо класифікувати права споживачів. Наприклад, О.Ю. Черняк поділяє права споживачів на такі види:

- а) загальні права споживача:
 - право на інформацію про продукцію;
 - право на належну якість продукції;
 - право на безпеку продукції;
 - право на гарантійне й післягарантійне обслуговування продукції;
 - право на захист;
- б) спеціальні права:
 - права споживача під час купівлі товарів;
 - права споживача під час виконання робіт, надання послуг [13].

Із цього приводу висловлює свою позицію І.О. Дудла, поділяючи права споживачів на такі групи:

1. Права, що реалізуються у взаємовідносинах із державними органами:
 - державний захист прав споживачів;

- об'єднання споживачів у громадські організації;
- звернення до суду та інших уповноважених органів державної влади за захистом порушених прав.

2. Права, що реалізуються у відносинах із підприємствами торгівлі:

- право на належну якість продукції;
- право на безпеку продукції;
- право на інформацію про продукцію;
- право на відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої внаслідок недоліків продукції [14, с. 23].

У науковій літературі існує ще один вид класифікації:

а) за джерелом закріплення:

- права, закріплені в Цивільному кодексі України;
- права, закріплені в Законі України «Про захист прав споживачів»;

б) права споживача, що зобов'язують до вчинення певних дій продавцем:

- право на демонстрацію зразку товару;
- право на надання повної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про товар;

в) права, що гарантуються споживачеві з приводу товару:

- право на якість;
- право на асортимент;
- право на належну тару/упаковку;
- право на кількість;
- право на об'єктивно визначену ціну;

г) права, що постають із гарантії придатності:

- право на гарантійне обслуговування;
- право на строк придатності;
- право на післягарантійне обслуговування;
- право на абонентське обслуговування;
- право на ознайомлення з певними документами (підтвердження дозволу на зайняття певним видом діяльності);
- право на визначення джерела отримання товару, що підтверджує якість товару [15, с. 338-353].

На нашу думку, права споживачів слід класифікувати таким чином:

1. Права, що виникають у споживачів під час придбання або виявлення бажання придбати певний товар:

- право на належну якість продукції;
- право на безпеку продукції;
- право на отримання інформації про продукцію;
- право на об'єднання в громадські організації споживачів.

2. Права споживачів, що виникають у зв'язку з порушенням їх прав:

- право на захист свої прав державою;
- право на відшкодування майнової та моральної шкоди;
- право на звернення до суду та інших уповноважених органів державної влади.

Таким чином, права споживачів посідають провідне місце в системі державного регулювання прав людини й громадянина. Тому окремої уваги потребує визначення цього поняття. Поняття «права споживачів» у законодавстві не закріплюється, тому з огляду на основи теорії держави й права варто розглядати його в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Отже, у суб'єктивному розумінні права споживачів – це міра дозволеної поведінки споживачів, передбачена нормами права, для задоволення особистих потреб у цивільно-правових відносинах. Під об'єктивним розумінням прав споживачів мають на увазі систему загальнообов'язкових, гарантованих державою та передбачених нормативно-правовими актами юридичних норм, які спрямовуються на задоволення особистих потреб споживачів під час укладення цивільно-правових договорів. Крім того, основні права споживачів слід класифікувати з огляду на різні критерії. Зокрема, виділяють права, що реалізуються у взаємовідносинах із державними органами, та права, що реалізуються у відносинах із підприємствами торгівлі, а також загальні й спеціальні права споживачів тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Юридична енциклопедія : словник-довідник в 6-ти томах / [гол. редактор Ю.С. Шемшученко]. – 5 том. – К. : «Укр. енциклопедія», 2003. – 736 с.
2. Зайчук О.В. Теорія держави і права [Електронний ресурс] / О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. – Режим доступу : http://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/zmist.htm
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : підруч. / О.Ф. Скакун. – Х. : Еспада, 2006. – 776 с.
4. Правознавство : підручник / за ред. В.В. Копейчикова, А.М. Колодія. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 752 с.
5. Про захист прав споживачів : Закон України № 1023-ХІІ від 12.05.1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
6. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Іваненко Л.М. Правове регулювання захисту прав споживачів : навч. посібник / Л.М. Іваненко. – К. : Київський національний торговельно-економічний університет, 2008. – 258 с.
8. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них : Закон України № 486-ІV від 06.02.2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/486-15>
9. Письменна О.П. Правовідносини, що виникають у зв'язку з порушенням прав споживачів внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) : монографія / О.П. Письменна. – В. : Вінницька газета, 2009. – 160 с.
10. Кузьміна М.М. Право споживачів на безпеку товарів в інтернет-торгівлі / М.М. Кузьміна // Правова інформатика. – 2014. – № 2. – С. 161-162.
11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
12. Про громадські об'єднання : Закон України №4572-VI від 22.03.2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
13. Черняк О.Ю. Класифікація прав споживачів за законодавством України та Європейського союзу [Електронний ресурс] / О.Ю. Черняк. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2008-2/08coytes.pdf>
14. Дудла І.О. Захист прав споживачів : навчальний посібник / І.О. Дудла. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
15. Хавронюк Н.И. Законодательство Украины о торговле / Н.И. Хавронюк, Н.И. Мельник. – К. : Блиц-Информ, 1997. – Ч. 2. – 512 с.

REFERENCES

1. Shemshuchenko, Yu.S. (editor) (2003), *Yurydychna entsyklopediya : slovnyk-dovidnyk v 6-ti tomakh* [Legal encyclopedia : glossary in 6 volumes], «Ukrayinska entsyklopediya», 5 volum, Kyiv, Ukraine.

2. Zaychuk, O.V. and Onishchenko, N.M. "Theory of state and law", available at : http://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/zmist.htm
3. Skakun, O.F. (2006), *Teoriya derzhavy i prava (Entsyklopedichnyi kurs) : pidruch.* [Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : підруч.], Espada, Kharkiv, Ukraine.
4. Kopeychikov, V.V. and Kolodiy, A.M. (2004), *Pravoznavstvo : pidruchnyk* [Law science : textbook], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
5. "On Consumer Rights Protection" : Law of Ukraine № 1023-XII of 12.05.1991, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
6. "Constitution of Ukraine № 254к/96-ВР of 28.06.1996", available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Ivanenko, L.M. (2008), *Pravove rehulyuvannya zakhystu prav spozhyvachiv : navch. posibnik* [Legal regulation of consumer rights protection : teaching aid], Kievan national point-of-sale-economic university, Kyiv, Ukraine.
8. "On Fish, Other Living Water Resources and Food Products Thereof" : Закон України № 486-IV від 06.02.2003 року, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/486-15>
9. Pysmenna, O.P. (2009), *Pravovidnosyny, shcho vynykayut u zv'yazku z porushennyam prav spozhyvachiv vnaslidok nedolikhiv tovariv, robit (poslug) : monohrafiya* [Legal relations arising due to violation of consumer rights as a result of defects in the goods, works (services) : monograph], Vinnytska hazeta, Vinnytsya, Ukraine.
10. Kuzmina, M.M. (2014), "The right of consumer for product safety in e-commerce *Pravova informatyka*, no. 2, pp. 161-162.
11. "Civil Code of Ukraine of 16.01.2003", available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
12. "On Civil Associations" : Law of Ukraine №4572-VI of 22.03.2012, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
13. Cherniak, O.Yu. "Classification of consumer rights under the laws of Ukraine and the European Union", available at : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2008-2/08coytes.pdf>
14. Dudla, I.O. (2007), *Zakhyst prav spozhyvachiv : navchalnyi posibnik* [Consumer rights protection : teaching aid], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.
15. Khavronyuk, N.I. and Melnik, N.I. (1997), *Zakonodatelstvo Ukrainy o torhovle* [Legislation of Ukraine on trade], Blits-Inform, part 2, Kyiv, Ukraine.

УДК 347.22.02

НОТАРІУС ЯК СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНИЙ СУБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМОМЕ МАЙНО

Семьоркіна К.О., студентка
Самілик Л.О., к.ю.н., доцент

*Національний університет державної податкової служби України,
вул. Карла Маркса 31, м. Ірпінь, Україна
Semyorkina@meta.ua*

У статті розглянуто особливості державної реєстрації нерухомості в Україні в контексті суб'єктів, уповноважених законом виконувати обов'язки державних реєстраторів. Аналізується порядок державної реєстрації речових прав і їх обтяжень нотаріусом, звертається увага на переваги надання нотаріусам повноважень державних реєстраторів і дискусійні положення чинного законодавства.